

LAUSUNTO

12.5.2021

Uudenmaan ELY-keskus

VIITE: UDELY/3712/2021

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

ASIA: Lausunto Vantaan Energian kyllästetyn puun lämpökäsittelylaitoksen YVA-ohjelmasta

Hankkeen kokonaisuus, tarve ja vaihtoehdot

Yhteiskunnan tavoitteena tulee olla jätteen synnyn ehkäisy ja materiaalien mahdollisimman tehokas kierrättäminen. Suurten haittojen vuoksi on päästävä eroon myös polttamiseen perustuvista energijärjestelmistä. Siksi hankkeen toteutusvaihtoehtoja arvioitaessa on otettava huomioon myös jätteen määrän väheneminen ja kierrätyksen tehostuminen tulevaisuudessa. Lisäksi on arvioitava vaihtoehtoisia tapoja käsitellä poltettavaksi suunniteltuja raaka-aineita. Miten voitaisiin erotella haitta-aineet savukaasujen sijaan jo itse materiaalista? Yksittäisen aineiden erotteluun tähtäävän laitoksen ohella olisi järkevää tarkastella vaihtoehtona kaikkia jo valmiita kemian ja materiaalitekniikan tuotantoyksiköitä ja niiden valmiita prosesseja - mitä niistä voisi hyödyntää suoraan tai kohtuullisella modifikaatiolla?

Murskattu puu tulisi polttolaitokseen pääasiassa Demoliten kestopuun kierrätystermiinalista Tuuloksesta. Jokainen kuorma olisi siis ajettava yli 100 kilometrin päästä. Lisäksi *“Laitokselle vastaanotetaan esikäsiteltyjä ja murskattuja jätepuujakeita ja teollisuuden ja kierrätyslaitosten jäännösmateriaaleja pääsääntöisesti Etelä- ja Länsi-Suomen alueelta.”* Tulee selvittää, olisiko

sähkö- ja kaukolämpövoimalalle tekniset ja taloudelliset sijoitusmahdollisuudet lähempänä Tuulosta, jolloin raskaan liikenteen määrä vähenisi.

Hankkeen ympäristövaikutukset tulee arvioida kokonaisuutena, johon kuuluu ainakin murskauslaitoksen vaikutukset, hakkeen kuljetuksen liikenteen hiili-, oksidi-, (renkaiden) mikromuovi- ja hiukkaspäästöjen vaikutukset sekä suunnitellun polttolaitoksen vaikutukset.

Erityisesti tulee tarkastella yhteisvaikutusta Martinlaaksoon jäävän voimalaitosyksikön vaikutusten kanssa. Tässä on huomioitava erityisesti yhteisvaikutukset hiukkas-, kaasu- ja kemikaalipäästöissä. Päästöissä tulee esittää myös laitoksen liikenteen yhteisvaikutukset melu- ja pölypäästöjen kanssa.

Laskeuma

Laskeuma tulee selvittää myös sateen mukana laitoksen lähialueille tulevan laskeuman olsalta ja sen vaikutukset pinta- ja pohjavesiin, luontoon, ja erityisiin kohteisiin kuten kotitarveviljelyyn, maanviljelyyn, Silvolan vesivarastoon ja toisaalta uimapaikkaan sekä Vantaanjokeen. Tässä täytyy selvittää kaikki mahdolliset ja erityisesti myrkyllisimmät haitta-aineet vaikutuksineen, kuten arseeni, beryllium, gallium, tallium, kromi-VI, dioksiinit ja furaanit, AOX ja PAH-aineet.

Happaman laskeuman aiheuttama neulasten vaurioituminen ja puiden harsuuntuminen on selvitettävä. Tähän vaikuttavat keskiarvojen lisäksi myös happamien päästöjen korkeimmat tuntipitoisuudet, jotka on siksi selvitettävä.

Pölyvaikutukset raaka-aineen käsittelystä

Mikä on teknologia puumurskekuormien purussa? Miten paljon pölypäästöjä siitä tulee. Tapahtuuko purku täysin suljetussa sisätilassa? Miten eliminoidaan rekkojen mukana ulos tuleva pöly siinä tapauksessa?

Onko asiassa varmuus, ettei Vantaalla tai muualla pääkaupunkiseudulla tultaisi murskaamaan kyllästettyä puuta (vaarallinen jäte)?

Puhdistettavan ilman laatu ja ilmanpuhdistuksen teho

Poltettavan raaka-aineen laadun vaihtelu ja erityyppisten jätteiden sisältämät haitta-aineet on arvioitava. Miten kulloisenkin jäte-erän koostumus selvitetään?

Eri jätejakeista tulevat haitta-ainekomponentit ja niiden käyttäytyminen polttoprosesseissa tulee yksilöidä alkuaineina ja yhdisteinä. On määritettävä polton kaasupäästöjen puhdistuksen puhdistustehot eri aineille sekä ainetaseet. On selvitettävä minkälaisia päästökomponentteja syntyy ja miten ne päätyvät ilmaan, puhdistusvesiin ja kiinteisiin jätteisiin (ml. tuhkiin).

Vesiin päästettävät aineet tulee selvittää:

- 1) pölynä ja sateen mukana tulevana laskeumana
- 2) ns. hulevesien pitoisuuksina, tähän mukaan nykyisen/alueelle jäävän laitoksen vaikutukset
- 3) viemäroitävien vesien pitoisuuksina.

Ainetaseet tulee selvittää, erityisesti kromin ja kromi-VI:n, kuparin, ja arseenin sekä muiden eri jätejakeiden vaarallisten kemikaalien, niin että arviot sisältävät myös puhdistustekniikoiden jälkeisen tilanteen. Esiintyykö poltettavassa materiaalissa halogeeniyhdisteitä, kuten kloorifenoleja? Jos kyllä, mitkä ovat seuraavien aineiden päästöt ilmaan, vesiin ja kiinteisiin aineisiin: palamattomat halogeeniyhdisteet, palamistuotteet kuten AOX, dioksiinit ja furaanit sekä klooriyhdisteet. Kreosootin ja sen kaltaisten yhdisteiden päästöt on selvitettävä vastaavasti, ml. PAH-yhdisteiden päästöt.

Tässä tulee myös huomioida puussa luonnollisesti esiintyvät alkuaineet, erityisesti ympäristössä vaaralliset metallit, puolimetallit, suolaionit sekä orgaaniset aineet ja niiden biologinen vaikutus.

Terveysvaikutukset

Tavallisen mallinnuksen lisäksi tulee tarkastella terveyshaittoja havainnollistettuna IHKU-mallilla. Paltamon Kaicel Fibersin ja Kemin Metsän ympäristölupaprosessit osoittavat, että typpipäästön normin selvä alittaminen ilmapitoisuutena ei poista terveysvaikutuksia.

Terveysvaikutukset tulee selvittää kaikkien hiukkasluokkien suhteen sekä kemiallisten päästöjen ja niistä tulevien hiukkasten suhteen. Vaikutukset myös hengitystie- ja verenkiertosairauksista kärsiville sekä muille ilmanlaadulle herkille kuten migreenipotilaille tulee esittää.

Ainakin happamien päästöjen osalta tulee esittää myös korkeimmat mahdolliset tuntipitoisuudet, koska näillä voi olla merkittäviä vaikutuksia esimerkiksi astmatikoille, vaikka vuosi- ja kuukausikeskiarvot olisivat alhaiset.

Onnettomuudet ja käyttöhäiriöt

YVA:ssa tulee esittää pahimpien onnettomuuksien kuten tulipalojen ja räjähdysten riskit sekä erilaisten käyttöhäiriöiden esiintyminen ja riskit sekä näiden haittavaikutusten torjunta. Näistä tulee esittää terveys, luonto- ja ympäristöhaitat kattavasti.

Yhteystiedot:

- Lauri Kajander, va. toiminnanjohtaja, p. 045 114 0088, uusimaa@sll.fi

Helsingissä 12.5.2021

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry.

Laura Räsänen
puheenjohtaja

Lauri Kajander
va. toiminnanjohtaja

Lähetetty: perjantai 14. toukokuuta 2021 7.49
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: Mielipide / Viite: UUDELY/3712/2021

Luokat: Tiina; Ympäristö

Asia:
 Mielipide Vantaan Energia Oy:n Martinlaakson kyllästetyn puun lämpölaitoksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Viite:
 UUDELY/3712/2021

Mielipiteen esittäjä:

Yleisiä havaintoja

Vantaan Energia on yrittänyt saada lämpökäsittelylaitosta Martinlaaksoon jo kerran aikaisemmin. Seuraavaksi hanketta yritettiin saada Vantaan Långmossebergeniin. Sielläkin epäonnistuttiin. Nyt voimalea yritetään uudestaan saada Martinlaaksoon. Hankkeen toteuttamistekniikka on tuskin muuttunut ratkaisevasti edellisestä kerrasta. Jos hanketta ei hyväksy Långmossebergeniin niin miksi se sopisi Martinlaaksoon? Voimalan lähialueella asuu huomattavasti enemmän ihmisiä kuin Långmossebergenin. Tämän kertainen hanke eroaa edellisestä markkinoinnin suhteen. Nyt vedotaan hiilineutraaliuteen. Se on asia, jonka tärkeyden jokainen kyllä ymmärtää. Hankkeen perille viemiseen löytyy ehkä muitakin syitä, mm taloudellinen hyöty ja kaupungin imagon parantaminen (hiilineutraaliuden avulla).

Herää kysymys, miksi hanketta yritetään yhä vieläkin toteuttaa, vaikka sen toteutuminen on jo moneen kertaan estetty ympäri Suomea?

Kiertotalous ja kyllästetyn puun hyödyntäminen energiaksi

Näen ensisijaisen tärkeänä puunkäsittelyssä käytettävistä myrkyistä luopumisen. Sen sijaan on vaikea nähdä mitään mieltä hiilineutraaliuden aikaansaamisessa polttamalla vaaralliseksi ongelmajätteeksi luokiteltua kyllästettyä puuta. Vanhojen ratapölkkyjen ja sähkö & puhelinolppien yms. energiakäyttö ei kuulu kiertotalouteen vaan on mielestäni jonkinlaista loppusijoitusta. Polttoprosessissa pienetkin määrät ympäristömyrkyjä tulevat väistämättä vähitellen kertymään maaperään, kasveihin, eläimiin ja ihmisiin. Tästä syntyy jatkuvasti paheneva ongelma. Hiilineutraaliuteen pääsemiseksi on varmasti olemassa ympäristölle turvallisempia ja toteutuskelpoisempia keinoja. Vantaan Energian hanke ei herätä luottamusta.

Hankkeesta tiedottaminen on ollut puutteellista

- Vantaan Energian teettämää paperista tiedotetta ei valitettavasti ole jaettu kattavasti. En tunne ketään (itseni lisäksi), joka olisi tiedotteen saanut. Tiedotteen sain niin myöhään, että en voinut osallistua online-tilaisuuteen 14.4. Jakelu tuntuu olleen puutteellista ja sattumanvaraista. Tiedotteessa mainittuun online-tilaisuuteen osallistui vain nelisenkymmentä asukasta mikä kertoo tiedon huonosta perille menosta.
- Vantaan kaupungista YVA-hankkeen kuulutus olisi löytynyt vain Peltolantieltä, Itä-Vantaalta. Kuulutus olisi ollut järkevää panna nähtäville myös Länsi-Vantaan Myyrmäen Info-pisteeseen? Tuskin kukaan länsi-vantaalainen on tajunnut mennä käymään Itä-Vantaalla sijaitsevaan kaupungin ympäristökeskukseen.
- Lehdistäkään ei ole voinut lukea hankkeesta, ei edes Vantaan kaupungin omasta Asukaslehdessä. Aiempien yritysten kohdalla hankkeesta vielä jaksettiin kiinnostua ja siitä kirjoitettiin näytävästi mm ilmaisjakelulehdissä. Ihmiset eivät ole siitä nyt samalla tapaa tietoisia. Harva olisi edes osannut kuvitella, että samaa hanketta, mutta eri vaatteissa, ollaan taas ajamassa Martinlaaksoon. Vantaan Energian järjestämään online-tilaisuuteen osallistui vain nelisenkymmentä henkeä vaikka hankkeen vaikutusalueella asuu yli 50 000 ihmistä.
- Myös Espooseen ja Helsinkiin olisi tullut tiedottaa. Kuninkaantammi on 3,5 km:n päässä Martinlaakson voimalasta ja Honkasuo vielä lähempänä, molemmat uusia asuinalueita.
- Kaivoksela-Seura ry ei ole saanut mitään tietoa hankkeesta. Se olisi ollut halukas esittämään oman kantansa. Kaivoksela sijaitsee noin 3 km:n päässä suunnitellusta voimalaitoksesta.

Miten on mahdollista muodostaa oikea käsitys ihmisten mielipiteistä, jos he eivät ole edes tietoisia arvioitavana olevan hankkeen olemassaolosta. Korona-aikana olisi ollut erityisen tärkeä hoitaa tiedotus huolella, koska ihmiset liikkuvat vähemmän ja normaali tiedon siirto toiselta toiselle on vähäistä.

Logistiikasta

Jätémurska kuljetettaisiin rekoilla Tuuloksesta Martinlaaksoon. Se on pitkä matka, lähes 200 km edestakaisin. Kuinka ympäristöystävällistä tämä rekkaralli sitten tulisi olemaan? Voisin kuvitella sen tuottavan ilmastomuutokseen vaikuttavia päästöjä. Selvityksessä ei mielestäni ole otettu riittävästi huomioon kuljetusten aiheuttamia päästöjä. Ne liittyvät oleellisesti vähentävänä elementtinä voimalan hiilestä ja maakaasusta luopumisen tuomiin mahdollisiin hyötyihin? Miksi muuten luovutaan myös maakaasun polttamisesta? Maakaasulla on paljon pienempi vaikutus ilmastomuutokseen kuin hiilellä. Jääkö lopulta ainoaksi vaihtoehdoksi vain kyllästetyn puun polttaminen? Tullaanko myös murskaaminen tulevaisuudessa suorittamaan Martinlaaksossa? Kuljetusten yhteydessä voi tapahtua onnettomuuksia ja myrkyllinen puuhake voi joutua luontoon. Murskattu jäte pölyä. Mihin pöly joutuu kun lastia siirretään voimalaan? Aina jotain pääsee karkuun ja nämä myrkyt ovat sellaisia, että pientenkin määrien vaikutukset ympäristöön ovat vähitellen suuria ja pysyviä. En toivo kyllästetyn puun lämpökäsittelyn saavan toimintalupaa missään päin Suomea. Kun murske nyt kuitenkin tuotetaan Tuuloksessa niin miksi ei laitosta rakenneta sinne? Sähköä voi varmasti siirtää läheisten kaupunkejen tarpeisiin. Mikä takaa, että vaarallista jätettä ei aleta kuljettaa Martinlaaksoon muualtakin Suomesta?

Asutus ja terveysvaikutukset

Voimalan vaikutusalueella asuu (3-4 km:n säteellä) yli 50 000 ihmistä. Tällaisen, tiheästi asutetun alueen kylkeen ko lämpökäsittelulaitoksen rakentaminen, tai edes sen harkitseminen tuntuu käsittämättömältä. Vaikutukset terveyteen tulevat mahdollisesti olemaan suuret, samoin hoitokustannukset. Erityisesti vaarassa tulevat olemaan hengitystie- ja verenkiertosairauksista kärsivät. Syöpärisiki saattaa kasvaa. Näitä seikkoja pitäisi tutkia lähemmin ympäristövaikutuksia arvioitaessa.

Lähialueille lämpökäsittelylaitoksen imagohaitta tulisi olemaan valtava. Asuntojen arvot laskisivat kun alueelle ei enää haluta muuttaa. Kukapa, varsinkaan lapsiperhe, haluaisi elää muuten kuin pakon sanelemana alueella, jonka kyljessä olisi vaarallinen voimala. Muutto alueelta tulisi vaikeutumaan asuntojen hintojen laskun seurauksena.

Vaarallisen jätteen poltosta Vantaalla

Vantaan Energialla ei ole käsittääkseni aikaisempaa kokemusta näin vaarallisen jätteen poltosta energiantuotossa. Hankkeella ei ole mitään vertailukohtaa. BATin eli parhaan mahdollisen tekniikan käyttö ei takaa mitenkään, että se olisi hyvä. Se voi ehkä olla paras kaikista huonoista vaihtoehdoista. Vaikutusarvio itsessään, vaikka onkin huolellisesti tehty ja varsin kattava, on kuitenkin kaukana todellisuudesta. Se saattaa toimia tiedostoissa ja näyttäytyä loogisena ja järkevänä, mutta todellisuuteen siirrettynä emme voi olla varmoja sen aukottomuudesta. Polttoprosessin yhteydessä syntyviä vaarallisia aineita joutuisi todennäköisesti luontoon

olipa käsittelyprosessi minkäläinen BAT tahansa.

Käyttökatojen aikana ja poikkeustilanteitten seurauksena voi syntyä arvaamattomia riskitilanteita. Näitä pitäisi tutkia. Mitä tapahtuu polttoprosessissa syntyneelle tuhkalte?

Miten koen hankkeen alueen asukkaana?

Olen asunut Kaivokselassa vuodesta 1973 ja viihtynyt täällä. Mieleeni ei ole tullut muuttaa muualle. Nyt ajatukseni ovat toiset. En haluaisi elää loppuelämäni vaarallisen energialaitoksen lähellä. Ihmettelen miksi meillä länsi-vantaalaisilla maksetaan nyt näin korkeaa laskua. Uhrataanko meidät ja ympäristömme hiilineutraaliuden vuoksi? Hintaa on mielestäni liian korkea. Muitakin vaihtoehtoja, ei ehkä näin tuottoisia, mutta turvallisempia, löytyisi varmasti hiilineutraaliuden saavuttamiseksi. Vantaan kaupunki on Vantaan Energian suurin omistaja. Ajaako taloudellinen hyöty ihmisten ja luonnon hyvinvoinnin yli? Tämä ajatus synnyttää minussa syvän pettymyksen tunteen.

Huoleni on niin suuri, että se pakottaa minut ottamaan kantaa hankkeeseen, vaikka en ole alan asiantuntija. Olen yrittänyt kuitenkin tehdä parhaani.

Kannatan vaihtoehtoa VEO

Vantaan Kaivokselassa 13.5.2021

